

szél-járás

honismeret • irodalom • képzőművészet • fotó • színház • zene
2020/3. sz.

Tündérország – Csallóköz: Álom

Egyik szemünk sír, a másik nevet (Neszméri Tünde) • Joó József karikatúrája • Kerék Imre, Lengyel Ferenc, Zsirai László versei, Jakubecz Márta elbeszélése • Gál Sándor naplójának befejező része
• Görföl Jenő: Megégett idő – Böröndi Lajos (életpálya) • Tuba László: Piaristák Magyaróváron, Kovács László: Csallóköz kialakulása és benépesítése • Megtartó Felvidék? Fotókiállítás Kolozsváron
• Ünnepek Zoboralján (Neszméri Tünde) • A helyszín régi, az élmények újak (Pap Boglárka), Vissza-fogottabban, álarcban • 135 éves a Nagyfödemesi Önkéntes Tűzoltó egyesület (Szárzné Manczal Erzsébet) • Recenzió Háy János Kik vagytok ti? című egy személyes irodalomtörténetéről (Mezey László Miklós) • Csallóköz – Tündérország (képeskönyv beharangozó)

Rés a falon

Személyes és történeti reflexiók az első bécsi döntésre

„Rés a falon” címmel szervezett konferenciát a 2019. május 20-án a Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár a Facultas Human Gimnáziummal közösen a Felvidék déli részének és Kárpátalja Magyarországhoz 1938–1939-ben történt visszatéréséről. A rendezvényen elhangzott előadások nyomtatott formában is megjelentek Ligeti Dávid szerkesztésében, amelyet örömmel vehetünk kézbe.

A kötetben hét előadás szövege olvasható, melynek szerzői Babucs Zoltán, Gali Máté, Hamerli Petra, Illéfalvi Péter, Joó András, Orosz László és Popély Gyula. Az előadók között a szervező intézet tagjain túl a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, a Károli Gáspár Református Egyetem és a Hadtörténeti Intézet is képviseltette magát.

Az előadások árnyaltan mutatják be az első bécsi döntés kapcsán kialakult politikai helyzetet, melynek hatása napjainkig kiható.

Joó András kiemelte, hogy gróf Teleki Pál miniszterelnök, akinek Kárpátalja olyannyira a szívéen feküdt, s kinek hivatali ideje alatt még további nagyobb, érzelmi szempontból is rendkívül jelentős revíziós sikerre, Észak-Erdély visszatérésére sor kerülhetett, nagyon pesszimista maradt, tudva azt, hogy a látványos területgyarapodások valójában csupán provizórikusnak tekinthetők.

Érdekes politikai-történeti adalék Gali Máté írásában, hogy az olasz kormány számára jelentős partnernek tűnt hazánk geopolitikai helyzete miatt, így a tanácsköztársaság 133 napja alatt, az antant gazdasági blokádjának ellenére is számos jelentős olasz cég kötött szerződést a kormánnyal.

Hamerli Petra kifejtette, hogy az első világháborút követő rendezés nemcsak alapjaiban rengette meg Európa nemzetközi viszonyait, de a vesztesekre nézve igazságtalan döntések mellett a győztes országok elégedettségét sem szolgálta ki maradéktalanul, ezzel óhatatlanul is a második világháború felé sodorta a történelem folyamatait.

Sajnos a nyomtatott kiadványban nem szerepelt Tóth Eszter Zsófiának, a Veritas Intézet tudományos főmunkatársának „Losonc maga volt a paradicsom” című előadása, mely a szerző családjának személyes életútjain keresztül mutatta be a történelem e szeletét. Bár a személyesség és szubjektivitás nem lehet elsődleges eszköze a történetírásnak, de a mai ifjúság érdeklődése felkeltésének biztosan leghatékonyabb formája.

Ezen hiányérzetet pótolja Babucs Zoltán írása, mely szemtanúi beszámolókat tartalmaz, amelyek közül az egyik legérdekesebb a kismagyar iskola krónikája, ahol arról látunk beszámolót, hogy az 1938-as döntés hogyan vált életté a térkép- és címercseré megvalósításával, az ünnepély és színdarab létrehozásával.

Az előadások meghallgathatók a Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár Youtube csatornáján.

Zsódi Viktor